

**KMEČKA
INICIATIVA**

Številka: 092-16/2024-36
Datum: 19. 1. 2026

PROTESTNE ZAHTEVE SLOVENSКИH KMETOV

Nevladne organizacije s področja kmetijstva smo že nekaj časa povsem preslišane pri podajanju kakršnih koli predlogov, pripomb in idej za izboljšanje stanja na področju kmetijstva in varovanja kmetijskih zemljišč. Pristojna ministrstva brez sodelovanja z nami pripravljajo zakonodajne akte, strateške dokumente in prostorske načrte, ki pomembno vplivajo na možnost kmetovanja in poslabšujejo stanje na slovenskih kmetijah.

Zato zahtevamo takojšnje spoštovanje Dogovora o načinu uresničevanja protestnih zahtev slovenskih kmetov z dne 18. 3. 2024. Podpisniki dogovora s strani kmečkih nevladnih organizacij so Sindikat kmetov Slovenije, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Zadružna zveza Slovenije, Zveza Slovenske podeželske mladine, Združenje hribovskih in gorskih kmetov Slovenije in Zveza kmetov Slovenije. V imenu Vlade RS je dogovor podpisala ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. **Z dogovorom se je v III. členu Vlada RS zavezala, da bodo MKGP, MNVP in MF tvorno sodelovala s kmetijskimi organizacijami.** Kot že tolikokrat do sedaj tudi tokrat ugotavljamo, da je dogovor kršen s strani Vlade RS, saj se na omenjenih ministrstvih povsem brez sodelovanja kmečkih nevladnih organizacij pripravljajo uredbe o vodovarstvenih območjih, državni prostorski načrti za urejanje poplavne varnosti, oblikujejo se mnenja glede sporazuma Mercosur, poteka razlašanje kmetijskih zemljišč in drugo. Prav tako se ministrstva ne držijo obljub o vključevanju nevladnih organizacij s področja kmetijstva v področja svojega dela, ki so bila dana na redkih izsiljenih sestankih.

Prav tako ugotavljamo, da upravni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil kršijo 1. odstavek 7. člena Zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici, po katerem morajo seznaniti zbornico s predlaganimi ukrepi, ki jih nameravajo sprejeti, če ti ukrepi zadevajo kmetijstvo, gozdarstvo ali ribištvo, in zahtevajo od zbornice, da jim v primernem roku sporoči svoje mnenje. Hkrati ugotavljamo, da Vlada RS krši 120. člen Ustave Republike Slovenije. Ustava jasno navaja, da je proti odločitvam in dejanjem upravnih organov in nosilcev javnih pooblastil zagotovljeno sodno varstvo pravic in zakonitih interesov državljanov in organizacij.

Od vlade RS pričakujemo:

1. Vzpostavitev ukrepov za zaščito slovenskih kmetov in potrošnikov

Zahtevamo takojšnjo vzpostavitev nacionalnih ukrepov za zaščito slovenskih kmetov ob sprejetju sporazuma EU – Mercosur in ostalih trgovinskih sporazumov. Varovalke EU ne zadostujejo za zaščito slovenskih kmetov. Predsednik Vlade RS, g. Golob je namreč v izjavi za Dnevnik (18. 12. 2025) zatrdil, da mora sporazum vključevati ustrezne varovalke, ki bodo zaščitile evropske kmete ter da se v primeru ustreznih varovalk slovenskim kmetov ni potrebno bati. Prav tako je zatrdil, da bo Slovenija podprla sporazum le ob ustreznih varovalkah za slovenske kmete.

Država se je odločila, da bo prodala slovenske kmete in potrošnike za interese kapitala. Zato zahtevamo takojšnjo vzpostavitev in usklajitev ustreznih varovalk za zaščito slovenskih kmetov in potrošnikov po vzoru držav, ki so proti sporazumu Mercosur.

Zahtevamo:

- popolno omejitev uvoza živil z ravnimi hormoni in prepovedanimi aktivnimi snovmi;
- okrepljen nadzor nad prisotnostjo škodljivih snovi ter dosledna sledljivost porekla kmetijskih in živilskih proizvodov;
- na trg smejo priti le proizvodi, ki izpolnjujejo enake standarde pridelave kot slovenski proizvodi;
- preverjanje porekla sadja in zelenjave (analiza izotopov);
- da je RS pobudnica označevanja izvora živil po vzoru medu za vsa živila;
- da je RS pobudnica za popolni nadzor uvoženih surovin in živil iz tretjih držav;
- 100% sledljivost in označevanje izvora ter porekla;
- vsi prehranski izdelki, ki pridejo na ozemlje EU, mora biti kontrolirano in analizirano po evropskih standardih in smernicah;
- vso blago, katero ne ustreza po pridelavi EU standardov, mora biti vrnjeno v državo izvora;
- oblikovanje kriznega sklada iz nacionalnih sredstev, ki se sprožijo takoj pri padcu odkupnih cen pri kmetu v višini 5% z zalogo 200 milijonov evrov, katera mora biti redno vzdrževana;
- petnajst kratno povečanje vzorčenja in kontrole na živila iz uvoza (trgovske verige, šole, vrtci, domovi za ostarele, bolnišnice...);
- trgovine ne smejo prodajati živil pod nabavno ceno v RS;
- dodatna varovalka za osnovna živila: kjer se izračuna cena, ki pokrije stroške pridelave in proizvodnje ter pribitek. Če je nabavna cena nižja od izračunane cene se ta razlika obdavči.

2. Zaščita kmetijskih zemljišč

Država se sicer hvali z zaščito kmetijskih zemljišč, vendar hkrati dopušča izgradnjo infrastrukture poplavne varnosti, gradnjo avtocest, ostale infrastrukture, industrijskih con in drugih investicij kapitalskih interesov na najbolj rodovitnih kmetijskih površinah.

Zahtevamo:

- Zaustavitev postopkov za sprejem Državnega prostorskega načrta za zmanjšanje poplavne ogroženosti v Savinjski dolini in drugih podobnih postopkov umeščanja infrastrukture za zagotavljanje poplavne varnosti. Ne glede na obljubo ministra Novaka o vključevanju kmetov v fazo priprave prostorskega načrta je MNVP objavilo osnutek

prostorskega načrta in okoljskega poročila brez predhodnega dogovorjenega usklajevanja s kmeti na območju umeščanja protipoplavne infrastrukture v prostor. Državni prostorski načrt bo posegel na preko 1000 ha kmetijskih zemljišč in pomembno spremenil možnosti kmetovanja skoraj 400 kmetijam. Zato je takšno ravnanje nesprejemljivo. Zahtevamo takojšen sestanek z ministrom in pristojnimi službami na ministrstvu, saj smo prepričani, da se poplavna ogroženost lahko uredi z ukrepi, ki bistveno manj posegajo na najkvalitetnejša kmetijska zemljišča, na kar lokalno prebivalstvo opozarja že skoraj 20 let. Kmetje ne nasprotujemo urejanju poplavne varnosti in tudi zaščite kmetijskih zemljišč, vendar zahtevamo ureditev s čim manjšimi posegi na kvalitetna kmetijska zemljišča.

- Takojšnjo razveljavitev škodljivih določb novele Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3D) in ureditev zakonskih odškodnin. Minister Novak je javno zagotovil, da poenostavitve postopkov ne bodo šle na račun varovanja kmetijskih zemljišč in da bodo odškodnine izplačane po namenski rabi. Vlada RS je te obljube povozila.
- Zaustavitev umeščanja vodovarstvenih območij (VVO) na območjih kmetijskih zemljišč brez predhodnega usklajevanja in priprave sanacijskih načrtov za kmetije, ki se jim spremenijo pogoji kmetovanja. MNVP namreč pospešeno pripravlja, Vlada RS pa sprejema uredbe o vodovarstvenih območjih. Kljub številnim pozivom ministrstvu, naj v pripravo uredb vključi lokalne kmete, je ministrstvo pozive ignoriralo in nadaljuje s pripravo brez oškodovanih kmetov. Zato zahtevamo takojšen sestanek z ministrom in pristojnimi službami na MNVP in zagotovitev nadaljnje usklajene priprave vodovarstvenih območij.
- Sprememba pravilnika o zakupu kmetijskih zemljišč sklada kmetijskih zemljišč in gozdov v RS. Predlagamo, da se v pravilniku v sodelovanju s KGZS zagotovi regijski pristop.
- Dostop do kmetijskih zemljišč (kmet pred državo) – povezava 84.a člen ZON.

3. Vse omejitve (s strani države in zavodov) in zahteve morajo biti kmetom plačane!

Pričakujemo, da vse kar nam naloži država, država tudi plača.

Zahtevamo:

- Primerno popolno plačilo za vse obstoječe in nove zahteve in ukrepe, ki izhajajo iz naslova okolja in podnebja ter iz nacionalnega načrta za obnovo narave v kmetijskih ekosistemih.
- 100% financiranje preventivnega cepljenja modrikastega jezika s strani države in refundacija opravljenih storitev.
- Povrnitev gospodarske škode iz strani posledice modrikastega jezika na vseh dovzetnih živalskih vrstah. Ter izplačilo odškodnine za pogin vsake rejne živali, katera je vpisana v centralni register živali.
- Izvedbo vseh potrebnih postopkov za pričetek brezbolečinske kastracije pujskov do 7 dneva starosti, ki jo bodo lahko izvajali rejci sami. Zadnja sprememba Zakona o zaščiti živali je namreč spremenila postopke kastracije pujskov, ki naj bi jih po prvotni razlagi zakona izvajale le veterinarske organizacije. MKGP je v fazi sprejemanja zakona in takoj po sprejetju dalo rejcem prašičev zavezo, da bodo lahko kastracijo izvajali sami po predhodnem strokovnem usposabljanju. Velika biovarnostna tveganja predstavljajo nerešljiv način kastracije pujskov, ki bi jih morali izvajati izključno veterinarji. Zato zahtevamo, da MKGP nemudoma sprejme potrebne spremembe pravilnikov za takojšnji pričetek brezbolečinske kastracije pujskov do 7 dneva starosti v izvedbi usposobljenih rejcev.

4. Slovenija mora jasno zavzeti stališče za ločena sredstva za Skupno kmetijsko politiko.

Zahtevamo ločena sredstva za skupno kmetijsko politiko s povdarkom na plačilih za podnebne in okoljske ukrepe v višini 100% in 30% povečanje kompletnega SKP za 5 letno obdobje.

Pričakujemo, da Vlada RS nemudoma pristopi k uresničevanju prvih 4 sklopov zahtev. Najkasneje do 29. januarja 2026 zahtevamo sestanek s pristojnimi ministri in Vlado RS, na katerem bomo proučili sprejete ukrepe za te štiri zahteve. Do takrat pričakujemo tudi opredelitev do zahtev v nadaljevanju. V kolikor bomo s strani Vlade RS in pristojnih ministrstev preslišani, bomo napovedali protest.

OSTALE ZAHTEVE:

5. Slovenija se naj na ravni EU zavzame za **vzajemno priznavanje FFS-jev** in podpora enotni coni na ravni EU.

6. Zahtevamo takojšnjo izvrševanje obljube s strani vlade, katero je podal predsednik vlade na sestanku z nevladnimi organizacijami za **takojšnjo vzpostavitev delovne skupine za prevetritev točk z omejenimi dejavniki (OMD)**, kajti trenutni sistem ni pravičen in je kot takšen zelo škodljiv za mnoge kmete iz RS. Glavni kriterij ne sme biti nadmorska višina temveč naklon, vegetacijska doba, razdrobljenost, dostopnost in klimatska nestabilnost

7. **Vpis tradicionalnih slovenskih kolin na seznam nesnovne kulturne dediščine.** Kmečke koline so v Sloveniji dolgoletna tradicija. Kmečke koline so se vedno izvajale v krogu kmečke družine in so bile namenjene zagotavljanju hrane družin. Zato pričakujemo, da bomo več stoletno tradicijo v Sloveniji zaščitili kot nesnovno kulturno dediščino.

8. **Ureditev bonitetnih točk kmetijskih in gozdnih zemljišč v Sloveniji.** Zadnja sprememba bonitetnih točk, ki jih je izvedla Geodetska uprava RS je namreč izjemno slaba, saj bonitetne točke ne sledijo dejanskemu stanju na terenu. Bonitiranje namreč ne upošteva skalovitosti in drugih omejujočih proizvodnih dejavnikov, zato so na nekaterih območjih bonitete dokazano izrazito previsoke. Za nekatere površine na Krasu je bilo z dodatnimi študijami dokazano, da so bonitete previsoke za okoli 30 bonitetnih točk. Zato zahtevamo, da MNVP nemudoma pristopi k potrebnim zakonodajnim spremembam, ki bo omogočilo bonitiranje kmetijskih in gozdnih zemljišč skladno z dejanskimi proizvodnimi možnostmi.

9. **Takojšnje ukrepanje za preprečevanje »kavč kmetov«.** V Sloveniji še vedno prepoznavamo veliko lastnikov kmetijskih zemljišč, ki le-teh ne obdelujejo, temveč jih dajejo v zakup, pridobivajo pa neposredna plačila za ta zemljišča. Skladno z zakonodajo in Skupno kmetijsko politiko EU je takšno ravnanje nezakonito, zato je potrebno takšna ravnanja zaznati in preprečiti. Zahtevamo takojšen pristop ARSKTRP k intenzivnemu spremljanju stanja na terenu in prepoznavanja ter ustreznega sankcioniranja takšnih praks. Dokazljivost strojne mehanizacije ali račune za strojne usluge. Na trajnih travinjah in obvezno obremenitev 0.2 GVŽ. Status aktivnega kmeta se preverja za vse kmetije kateri so vlagatelji zbirne vloge.

10. **Takojšnjo uvedbo masnih bilanc in uvedba nadzora porekla z analizo izotopov.** Pravilnik o uvedbi masnih bilanc za sveže nepakirano meso je bil sprejet že spomladi leta 2022. Vendar se je s spremembami pravilnika vedno podaljševalo prehodno obdobje in pravilnik še danes ni v izvajanju. Zato zahtevamo izvedbo vseh potrebnih postopkov za takojšen pričetek izvajanja masnih bilanc. Zahtevamo takojšen pričetek usklajevanj za uvedbo masnih bilanc tudi pri drugih skupinah kmetijskih pridelkov in izdelkov.

11. **Uskladitev varovalnih pasov ob vodotokih in izsuševalnih kanalih s pravili EU.** V Sloveniji smo namreč pri širini varovalnih pasov posegli po večjih odmikih, kot to določa pravni red EU. V Sloveniji širina obveznega varovalnega pasu namreč meri 15 m od meje brega vode 1. reda, 5 m od meje vode 2. reda in 3 m od meje roba osuševalnega kanala, širšega od 2 m. Zato zahtevamo takojšnjo uskladitev varovalnih pasov v Sloveniji s širinami varovalnih pasov v EU zakonodaji.

12. Izvedbo vseh potrebnih postopkov za nakup hrane slovenskega porekla v javnih prehranskih obratih. Slovenski kmetje se pogosto srečujejo s težavo pri prodaji svojih pridelkov in izdelkov tudi v panogah, kjer smo izrazito nesamooskrbni (zelenjava, sadje, prašičje meso), hkrati pa v slovenske prehranske obrate prihaja hrana iz tujine. Nesprejemljivo je, da z našim davkoplačevalskim denarjem in lastnim plačilom staršev otrok, sorodnikov starejših v domovih za starejše občane in druge kupujemo hrano, pridelano izven območja RS. Zato zahtevamo, da Vlada RS nemudoma medresorsko pristopi k pripravi zakonodaje za nakupe hrane slovenskega porekla v javnih prehranskih obratih.

V Uredbi o zelenem javnem naročanju zahtevamo spremembo na način, da delež lokalnih ekoloških živil znaša 15%, živil iz slovenskih shem kakovosti in lokalno pridelanih živil skupno predstavlja najmanj 80%, glede na celotno predvideno količino živil. V okviru te zahteve se da prednost lokalni ekološki hrani pred hrano iz lokalnih shem kakovosti oziroma pred ostalo lokalno pridelano slovensko hrano.

13. Znižanje statusa varovanja volka v skladu s spremembo habitatne direktive. Zahtevamo zmanjšanje populacije zveri in divjadi na nosilno kapaciteto okolja ter nadaljnjo učinkovito upravljanje z zvermi in divjadjo. Izključno stroka naj prevzame pravico in odgovornost odločanja o nujnosti odvzema živali. Populacija naj se zmanjša na stalež iz pred leta 1990.

14. Zagotovitev dodatnih sredstev za nov razpis za naložbe v gorske kmetije in razpis za ekološke kmetije. Zahtevamo, da se kriteriji za ocenjevanje vlog uskladijo s kmečkimi nevladnimi organizacijami in stroko.

15. Sprejetje nacionalne uredbe za izvajanje EUDR, ki bo zaščitila obnovo zgodovinskih pašnikov. Uredba EU o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov (EUDR) predstavlja veliko grožnjo slovenskemu kmetijstvu, specifično pa gorskim in hribovskim kmetijam ker se kmetijska zemljišča hitro zaraščajo. Zahtevamo da MKGP nemudoma sprejme uredbo ali pravni akt, ki bo določil, da se zemljišča, ki so bila v zadnjih 40 letih v rabi kot pašniki (in so v danes v fazi zaraščanja) obravnavajo kot kmetijska zemljišča v ponovni vzpostavitvi in ne kot gozd. Čiščenje teh površin se ne sme obravnavati kot krčitev gozda, temveč kot agromelioracijski ukrep za ohranjanje kulturne krajine.

16. Sredstva za kmetijstvo naj se v celoti porabijo za primarno kmetijsko pridelavo (priloga 1 sporazuma o delovanju EU).

Združenje slovenske kmečke iniciative

Boštjan Slemenšek, predsednik

Združenje Slovenske
kmečke iniciative

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Dr. Jože Podgoršek, predsednik

Zveza kmetič Slovenije

Irena Ule, predsednica

Zveza slovenske podeželske mladine

Eva Golob, predsednica

ZSPM
zveza slovenske
podeželske mladine

Zveza lastnikov gozdov Slovenije

Marjan Hren, predsednik

Društvo slovenski kmet

Barbara Lombar Virant, predsednica